

**Aspectes econòmics de Montblanc
durant el Trienni Constitucional
(1820-1823)**

Josep M. Grau Pujol
Roser Puig Tàrrach

Aspectes econòmics de Montblanc durant el Trienni Constitucional (1820-1823)

Josep M. Grau Pujol

Roser Puig Tàrrech

Carrer Dr. Fleming 16, 2n

43470 La Selva del Camp

Paraules clau: segle XIX, Montblanc, Trienni Liberal, confraries.

Abstract:

Apunts de demografia històrica i de l'economia social a Montblanc, de l'època del Trienni Constitucional al segle XIX. Tot i no disposar de massa documentació de l'època -pel fet d'estar en crisi- es pretén donar una visió general de l'estat demogràfic i de les diverses professions i confraries que feien moure l'economia en aquell temps

Apuntes de demografía histórica y de la economía social en Montblanc, de la época del Trienio Constitucional en el siglo XIX. Aunque no se dispone de demasiada documentación de la época -por el hecho de estar en crisis- se pretende dar una visión general del estado demográfico y de las diferentes profesiones y cofradías que movían la economía de aquel tiempo.

Un dels períodes menys coneguts de la història de Montblanc és el Trienni Liberal. Hi ha ajudat l'escassa documentació municipal conservada, tan sols algunes actes, correspondència i el repartiment del cadastre. La historiografia local s'ha centrat bàsicament en la destrucció dels convents. La localització a l'Arxiu Històric Arxidiocesà de Tarragona (AHAT) d'una llibreta de la confraria de la Mercè, amb una extensa relació de noms i oficis dels seus membres dels anys 1821-1824,¹ ens animà a establir comparances amb el segle XVIII i copsar així alguns aspectes de l'evolució de la societat i els efectes de les reformes polítiques.

¹ Aquests són els anys centrals però hi ha algunes referències anteriors (1819) i posteriors (1825). Es conserva a l'Arxiu Històric Arxidiocesà de Tarragona (AHAT), fons parròquia de Montblanc, caps 1-3-A. Es tracta d'un quadern, tamany quart, sense coberta de 20 folis, a la mateixa caps hi ha un llevantador de censals també en quart de la mateixa confraria del 1771-1828 (sign. 3-B). La resta de documentació montblanquina dipositada a l'esmentat arxiu pertany a l'Hospital de Santa Magdalena (sobretot comptabilitat dels segles XVII-XX, correspondència, medicines, censos, censals i plets, no hi falta un plec de notes històriques manuscrites i mecanografiades escrites en els anys 1920 per argumentar els drets que tenia l'església sobre l'edifici enfront l'ajuntament). Finalment hi ha comptes de la Confraria de pobres de Nostre Senyor Jesucrist (s. XVIII) i les actes de la Junta de Beneficència de Montblanc (1883-1891).

El 1820 l'alcalde de Montblanc fou Miquel Puig, al qual l'acompanyaven al capdavant del govern municipal els regidors Francesc-Xavier d'Aguiló, propietari i advocat (al 1822 era oïdor de la Reial Audiència de Catalunya) i esdevingué un dels dirigents de la contrarevolució a la Conca juntament amb el notari Casimir Foraster, el coronel Joan Prat i el noble Josep-Antoni Mestre Alba, Salvador Alba, Macià Mestre, Enric Foguet (el darrer era cap de la milícia voluntària de la vila), Josep Ribes, Macià Malet, Bonaventura Oller, Nicasi Tomàs, a més dels senyors Gai, Roca i Pedrol. El secretari era Francesc Miquel, aquest individu representà al corregiment de Tarragona en l'elecció de diputats provincials de Catalunya. Les actes dels plens són molt minses i reiteratives en uns temes concrets. Un és la destrossa del bosc de Poblet que perjudicava als drets de llenyejar dels montblanquins. En sessió del 9 d'octubre es parla dels abusos dels habitants de l'Espluga de Francolí i altres pobles en l'esmentat bosc: que *"talan y destruyen"* i insten als ajuntaments amb drets legals al bosc *"adoptar las medidas oportunas para atajar un mal de tanta transcendencia"* i els fan responsables dels perjudicis si continuen amb la tolerància envers els espluguins, el dia 12 decideixen comunicar a Barcelona *"la devastación que se hace del bosque de Poblet"*, dos dies després es reuneixen a la vila ducal els delegats dels pobles de Vimbodí, Prades i Rojals per tractar *"seriamente del abuso con que se tala y destruye el bosque llamado de Poblet"*, es resol de posar sis vigilants per evitar que *"no se extraygan leñas ni maderos del bosque por sugeto ninguno que no sea de los pueblos que tienn derecho al aprovechamiento y que los vezinos de estos no hagan talas ni cortes de leñas contrarias a la conservación del bosque"*. El 20 d'octubre s'informa que Prades ja ha nomenat un guarda, Andreu Pizarro.

L'endemà, dia 21, compareixen davant el consistori dos pagesos de cinquanta anys, visuradors del contingut dels carros de Josep Pedrol aturats la nit anterior, i afirmen que hi transportava dos troncs d'alzina tallats a soca-rel (*"de pie"*), la llenya era de branques de freixe, s'acorda nomenar com a guardabosc interins a Joan Ferriol i Ramon Torrell, el dia 24 del mateix mes i any en una reunió entre els alcaldes de Vimbodí, Rojals, Prades i Montblanc es decideix delegar al darrer la defensa dels seus drets sobre el bosc davant el govern de Catalunya.

El 15 de novembre es recorda amb un pregó públic la prohibició de la tala d'arbres del bosc de Poblet i es dobla la vigilància.² El 17 de febrer de 1821 des de Barcelona s'avisava a l'ajuntament de Montblanc que alguns veïns havien tallat arbres

² ACCB, FMM, sign. 7.3/4. Gener Gonzalvo transcriu dues cartes de l'abril 1820 sobre les tales desmesurades dels vimbodinecs redactades per l'abat de Poblet, *"Confictes al bosc de Poblet a la primeria del segle XIX"*, *Actes de les primeres Jornades sobre el bosc de Poblet. Del règim senyorial a la gestió pública*. Poblet 2004, p. 415-422. Valentí Gual completa dades amb l'article "Bosc esqueixats de disputes. Vimbodí i Poblet, 1820-1835", *Aplec de Treballs* (Montblanc) 23 (2005), p. 123-134.

i fins i tot arrencat ceps “*de las inmediaciones del monasterio de Poblet*”.³ Ramon Arnabat ens comenta que la privatització dels boscos o el seu anunci públic de desamortització motivà dues reaccions, la primera dels mateixos veïns que pensaven que ja era hora de prendre allò que se'ls hi havia negat (1820) i més endavant (1821-1822) que era el moment per aprofitar-se al màxim dels recursos forestals abans que no passessin a mans privades. I la segona provenia dels mateixos monjos que talaven els boscos o instigaven a fer-ho a pagesos a fi que perdessin valor i no es poguessin vendre i en cas de fer-ho l'Estat n'obtingués un benefici reduït.

Un altre tema recurrent és el dels impostos, el 27 de setembre del 1820 es determina de fer un pregon per a què els veïns paguin la terça de les contribucions els que no ho facin no podran veremar, aquest endarreriment es deu a la creença que amb el nou règim polític no en pagarien. El 20 d'octubre, en reunió plenària dels regidors, s'exposa que el cobrament de la segona terça no ha estat suficient per cobrir els pagaments i el dèficit resultant és de 22 lliures i un sou que haurien de sortir de la venda de les carns. En aquesta mateixa sessió es prepara l'allistament de la Milícia Nacional de la vila.⁴ Finalment altres aspectes que apareixen en les actes són la reducció dels delmes a la meitat amb la voluntat explícita de perjudicar al clergat i la lliure venda de productes (que eliminaria els monopolis), aquesta darrera mesura liberalitzadora, segons Arnabat, fou negativa a curt termini, tant per la població (no va garantir el subministrament ni la seva qualitat, i per més “inri” els preus van augmentar) com pel municipi, ja que veié minvats dràsticament els seus ingressos.

Montblanc, a finals del segle XVIII (1787) comptava amb 3.101 habitants i el 1830 amb 3.418, o sigui 317 habitants més (7,37 per any).⁵ En xifres de veïns o caps de casa, el 1819 en tindria 650, el 1830, 690 i el 1835, 980.⁶ Malauradament, no disposem de tots els registres sacramentals per conèixer el creixement natural (diferència entre natalitat i mortalitat), sols han arribat fins a l'actualitat els

³ ACCB, FMM, sign. 840, f. 56. Més endavant, el 7 de febrer de 1822 sabem que l'ajuntament de Rojals nomena procurador a un agent de negocis de Madrid perquè defensés els drets del municipi al bosc pobletà. ACCB, FNM 58, f. 12-13.

⁴ Gràcies a un consentiment matern per a entrar a l'exèrcit del 6 de juliol de 1821 sabem que Josep Penedès (fill del moliner Joan, difunt a Montblanc), habitant a Castelló de la Plana, entra a la Milícia Nacional ACCB, FNM, sig. 73. Els sacramentals també informen de la presència de militars a Montblanc, el 1823 els milicians Joan Vilalta, i la seva esposa Teresa Segarra, de Valls i Jaume Puiggener, nat a les Piles, el darrer integrant de la companyia del Mateu de Santa Coloma, hi bategen un fill, un any abans ho havien fet Pere Vernet, miquelet d'Alòs d'Àneu (Pallars) i Maria Llorenç del Perelló.

⁵ Josep Iglésies, “La població de la Conca de Barberà a través de la història”, *VIII Assembla Intercomarcal d'Estudiosos Montblanc*, 1966. Montblanc 1967, p. 83. Segons un cens francès dels vols de 1812 Montblanc tindria uns 3.000 habitants (entenem que la xifra és aproximada, ja que està arrodonida), vegeu el llibre de Josep Adserà, *Tarragona, capital de província*. Tarragona 1986, p. 290.

⁶ Josep Iglésies op. cit p. 80 i AHDT, secció governació cpq. 1.

llibres de baptismes, que són els que presentem, els anys més baixos de la sèrie són el 1823 i el 1825. A Barberà de la Conca (el 1830 tenia 802 habitants) l'any 1823 fou negatiu.⁷ Recordem també l'epidèmia de la febre groga del 1821.⁸

Evolució dels baptismes a les parròquies de Santa Maria de Montblanc i de Sant Pere de Reus (1818-1845)

<i>Baptismes Mont.</i>	<i>Índex M</i>	<i>Índex Reus</i>
1818: 171 (3)	100	100
1819: 211 (4)	123	107
1820: 177 (4)	103	110
1821: 185 (3)	108	107
1822: 179 (2)	104	113
1823: 125 (2)	73	96
1824: 181 (2)	105	119
1825: 159 (0)	93	119
1826: 173 (2)	101	104
1827: 189 (2)	110	105
1828: 199 (1)	116	102
1829: 202 (4)	118	98
1830: 200 (3)	117	91
1831: 209 (3)	122	105
1832: 204 (2)	119	95
1833: 204 (2)	119	91

⁷ Tingué 54 defuncions (la meitat majors de set anys) per 34 baptismes. Els pitjors anys de creixement natural als inicis de segle foren el 1803, 1809 i 1839, per aquest ordre, Dolors Juliano Corregido, "Evolució demogràfica a Barberà de la Conca" *Aplec de Treballs* (Montblanc) 7 (1985) p. 47-113.

⁸ En aquest any se suspèn la fira de Verdú (del 18 d'octubre i 7 de novembre) a causa de les "notícies poco satisfactorias de la epidemia devoradora" ACCCB, FMM, correspondència sign. 840. Es preveia de reempendre "para una època menos triste". No oblidem tampoc l'epidèmia del còlera del 1834. A Reus els anys amb més mortalitat d'aquest període foren el 1823 i 1834, Jordi Andreu, *Població i vida quotidiana a Reus durant la crisi de l'Àntic Règim (1700-1850)*, Reus 1986, p. 105.

<i>Baptismes Mont.</i>	<i>Índex M</i>	<i>Índex Reus</i>
1834: 190 (0)	111	92
1835: 183 (4)	107	87
1836: 163 (4)	95	80
1837: 185 (2)	108	83
1838: 161 (7)	94	85
1839: 173 (3)	101	82
1840: 170 (1)	99	86
1841: 202	118	87
1842: 185	108	97
1843: 217	127	99
1844: 199	116	92
1845: 210	123	102

Mitjana anual naixements Montblanc 1818-1838: 183,3
Abreviatures: M. Matrimonis.

NOTA: La xifra entre parèntesi correspon als expòsits, és a dir a nens o nenes abandonats a causa de ser il·legítims (fruit d'una relació extramatrimonial) o per misèria. En el total de naixements ja hi són inclosos. La primera columna són números absoluts i la segona índex en base a l'any 1818. Per veure similituds i diferències hem afegit els números índex de Reus. Manca el volum 8 (1808-1817) de baptismes de Montblanc.

FONT: Arxiu Parroquial Montblanc, llibres de Baptismes 9 (1818-1829) i 10 (1830-1840) i 11. Per Reus hem utilitzat les dades que facilita Jordi Andreu, *Població i vida quotidiana a Reus durant la crisi de l'Antic Règim (1700-1850)*. Reus 1986, p.104-105.

El trienni coincideix amb un període de crisi (després de la Guerra Gran i la Guerra del Francès, pèrdua de les colònies, etc.). Jaume Torras Elias comenta l'estancament de la productivitat agrícola del moment, anteriorment la Catalunya del mil set-cents havia orientat la seva economia per a produir pel mercat, dominava un actiu sistema d'intercanvis comarcals i regionals molt sensible a les oscil·lacions del comerç exterior. L'especialització agrària (i en el nostre cas vitivinícola) vinculava l'economia al gran comerç marítim. A partir del 1819 hi ha un enfonsament dels preus de l'aiguardent, si el 1817 i el 1818 una càrrega valia 20 i 21 pessetes respectivament, el 1819 i 1829 baixa a la meitat, el 1821 i 1822 a vuit pessetes i els anys 1824 i 1826 davallarà a sis, si afegim als baixos preus un increment de la pressió fiscal i una acumulació dels excedents entendrem la reducció dels delmes

dictada pel govern, amb tot, l'economia rural seguiria empobrida;⁹ Josep Fontana vincula aquesta crisi amb l'aixecament carlí.¹⁰ Ramon Arnabat Mata, a més de la caiguda de preus, documenta males collites en els anys 1822-1823 per la sequera; els més perjudicats són els jornalers que expressaran el seu descontentament amb el nou règim liberal amb les revoltes.¹¹

A causa de la manca d'un padró d'habitants del període o un repartiment cadastral que esmentés els oficis dels declarants, hem utilitzat un cens dels membres de la Confraria de la Mercè de Montblanc molt ric en detalls, com és el domicili, professió, estat civil, cònjuge i filiació (vegeu apèndix I). Agrupava les famílies amb origen forani i la seva seu era a l'església del mateix nom,¹² que pertanyia al barri de Santa Anna.¹³ També hem procedit a un buidatge qualitatiu de les partides de baptismes de 1820-1823 cercant informació sobre naturalesa geogràfica dels pares i ocupació dels mateixos, el resultat l'hem confrontat amb dades que disposàvem del darrer quart del segle XVIII.¹⁴ L'únic sector que no comentarem és el primari -el majoritari-, en haver-se d'utilitzar altres tipus de fonts documentals (ex. notariales o municipals) i que mereixeria un altre treball més extens basat en l'evolució de la propietat i les formes d'explotació de la terra. La nostra intenció és solament la de detectar si hi ha canvis en l'artesanat, comerç, serveis i professionals. En les arts plàstiques és manté un escultor (Ramon Belart) i un daurador

⁹ "Aguardiente y crisis rural. Sobre la coyuntura vitícola, 1793-1832", *Història agrària de la España contemporànea. Cambio social y nuevas formas de propiedad (1800-1850)*. Barcelona 1985, p. 151-173.

¹⁰ "Crisi agrícola i revolta carlina", *Recerques* (Barcelona) 10 (1980) p. 7-16. A Europa la caiguda dels preus dels productes agraris a la fi de la Guerra del Francès es veu compensada amb un augment de la producció i una disminució dels costos, això afavorirà l'arribada a la península de cereals a baix preu. Posteriorment ho ha aprofundeix Ramon Arnabat Mata, "La raó de la rebel·lió. Apunts per entendre els aixecaments realistes durant el Trienni Liberal", *El carlisme com a conflicte*. Barcelona 1993, p. 15-56. De Josep Fontana vegeu també, *La revolució de 1820 a Catalunya*. Barcelona 1961.

¹¹ *Els aixecaments realistes i el Trienni Liberal (1820-1823). El cas del Penedès i l'Anoia*. Barcelona 1991.

¹² La bibliografia sobre aquesta confraria és escassa, vegeu l'article, "Les confraries de Montblanc durant el primer terç del segle XVIII", *Quaderns de Vilariu* (Valls) 5 (1989) p. 72. En aquell moment tenia entre trenta a quaranta membres, xifra que es multiplicarà per deu cent anys després, la raó és senzilla s'hi sumaven els descendents dels primers immigrants, un exemple el tenim en la nissaga Alfonso arribada de Portugal al segle XVII, la qual tenia la tomba a l'església de la Mercè. A Catalunya són diversos els treballs sobre les confraries de forasters, entre d'altres vegeu, Ramon Planes Albets, "Les ordinacions de la confraria dels immigrants francesos de Solsona" (1536), *Miscel·lània Homenatge a Josep Lladonosa*. Lleida 1992, p. 495-500, i Jaume Teixidó, "La immigració francesa a Figuerola del Camp (1566-1640) i la seva confraria", *Pedralbes* (Barcelona) 18-I (1998) p. 149-162.

¹³ Pel segle XX disposem del treball de Maria Serra París Tomàs, "Els barris de Montblanc, una institució en crisi", *Aplec de Treballs* (Montblanc) 3 (1981), p. 37 i la monografia de Gabriel Serra, *Els barris de Montblanc*. Montblanc 2005, p. 35-38.

¹⁴ *La indústria tradicional de Montblanc i la Conca en el segle XVIII*. Montblanc 1989.

(Feliu Berga) que actuen a nivell local i comarcal en l'ornamentació d'esglésies. A causa de la destil·lació de vi en aguardent es sosté l'únic calderer documentat, Joan Vendrell. En aquest mateix ram del metall també continua la nissaga dels claveters Serra, igual que la del ferrer de tall Miret. De ferrers hi ha renovació, amb nous artesans concentrats al raval de Santa Anna (Ruer, Figueres i Cendrós). A més pels baptismes el 1823 localitzem a altres ferrers, Lluís i Joan Vellver. De serrallers romanen els Pomés (rellotgers) i els Abelló i de nou trobem a Ramon Folc i Ramon Miró. Dins la construcció hi ha sis confreres mestres de cases, segueixen els Anglès, Colom, Tomàs i Òdena, l'únic cognom diferent és Abelló, emparentat amb els Tomàs. Situació similar és en la fusteria: és perpetuen llinatges anteriors (Cantó, Roca i Miquel) i en surten de nous (Palau, Marc i Miró). A través dels baptismes documentem als fusters Josep Barrat, Josep Segarra, Jaume Capdevila i Pau Palau, el darrer de Montblanquet.

En el calçat també es produeix renovació de menestrals, dels deu espardenyers en són hereus els Duran, Domingo, Ferrús, Riba i Serra i els que no, Gual, Monner, Jover i Josa. D'alguns en coneixem la naturalesa gràcies als llibres sacramentals, així Manuel Gener, és de Pira. El grup de sabaters dobla als espardenyers, les generacions que continuen són les dels Abadal, Domingo, Gelambí, Llaurador, Martí, Martorell, Moles, Romeu, i les que s'introdueixen, Carlin, Derc, Ferrer, Miquel, Oriac. En els baptismes localitzem un altre sabater, Josep Gassol, casat amb una barcelonina. El ram tèxtil el representa sobretot els teixidors, segueixen els Arnavat, Cases, Escoter, Pérez, Quella i Requesens, sense oblidar als sastres (romanen els Giralt, Rafi, Puig i apareixen els Prats i Rosselló). En una partida de baptismes hi ha Bonaventura Gener, de Pira, casat amb Maria, de Guimerà i en una altra Pau Vitxeto, sastre, casat amb Rosa Vendrell, ambdós de l'Espluga de Francolí. Es consolida un calçoner (Josep Pedrol), i com a novetat destacar un tintorer (Francesc Viladomar, habitant al raval), un cotoner (Pere Esplugues) i un passamaner (Marià Català). La boteria es manté estable, a través de la confraria fixem als boters Ramon Badia, Joan Boada, Magí Busquets Josep Serret i Andreu i Pere Valls. En els sacramentals surten, a més Francesc Guàrdies i Antoni Torres, excepte el segon i el darrer tots provenen de famílies de boters del set-cents. En la pell continuen dues adoberies, els blanquers que hi treballen són Joan Jover i Joan Briansó. Els basters s'incrementen, als Amorós els acompanyen els Martorell, provinents de Vilafranca del Penedès. El motiu sembla clar, han de cobrir les necessitats dels traginers. De constructors de carros o carreters tenim a Josep Pedrol, els llibres de baptismes ens faciliten un altre nom, Josep Guasc. Els moliners no propietaris a causa de la curta durada dels contractes d'arrendaments dels molins canvien sovint de residència. Que tinguin fills o actuïn de padrins en aquest període hi ha Macià Rosselló, natural de la Guàrdia dels Prats, Josep Rosselló, de l'Espluga de F., Francesc Copons, de Solivella, Francesc Rosselló, casat amb Josepa Vendrell, Joan Penedès, casat amb Teresa Ferrer, Martí Casanoves, Cristòfor Rosselló, Salvador Cantó (Mas de la Farga) i Ramon Murtra. En el cadastre de Montblanc de 1825 hi consten cinc molins fariners. El 1822 tenim referència d'un flequer, Pere Vellver i un pastisser de Cervera, Josep Xuclar. Altres artesans

testimonials són un cadirer i un esparter (Josep Borràs). Pels baptismes en descobrim d'altres, un tupiner (terrisaire), Francesc Toses, de la Selva del Camp.

La conclusió és que el grup d'artesans es manté estable, més aviat estancat i circumscrit a un mercat local i comarcal, com en l'última centúria. Al sector terciari és on es produiran importants canvis, especialment en el ram del transport i comerç. Si en el segle XVIII alguns pagesos conquecs combinaven els animals de tir pel conreu de les terres i el transport de mercaderies¹⁵ en el primer terç del XIX ja hi ha nombrosos individus que s'especialitzen en la darrera activitat, són els traginers, a Montblanc arriben prop de la vintena, és una conseqüència directa de la liberalització del comerç interior amb l'anul·lació de la majoria de les privatives o monopolis¹⁶ a més de la millora de les comunicacions terrestres. Relacionats amb els traginers hi ha els basters, els ferrers, els carreters i evidentment els comerciants i també els hostalers. La llibertat en l'obertura dels hostals va empènyer a l'establiment de tres hostalers, Eloi Avià, Francesc Ferrer i Jaume Masalles. De la salut dels animals en tenien cura els manescals Francesc González i Josep Rosselló. Els gitanos eren tractants de bestiar, especialment ases i mules a més de xolladors. A Montblanc, el 1821 hi residien almenys els matrimonis gitanos formats per Macià Ximenes, i Teresa Escuder, Jaume Batista i Rosa Ximenes i el de Mateu Escuder i Maria Escuder, el darrer nat a Valls, tots figuren com a comerciants.¹⁷

El comerç a la menuda el desenvolupaven diversos revenedors, també anomenats tenders (Alfonso, Gai, Masalies, Pedrol, Poca, Queraltó, Rosic i Vinyes). Agustí Gai era tender de pesca salada (1821) en ocasions apareix nomenat com a comerciant. Per la roba i altres mercaderies hi havia els botiguers (ex. Ramon Òdena, *botiguer de paños*), i per l'alimentació l'adroguer. D'aquests, en el primer terç del mil huit-cents, continuen les famílies dels Giol, Palet i Torres, i són noves les dels Blavi i els Sabater. Jacint Vinyes, en els registres de baptismes, consta com a adroguer i en la relació de confreres de la Mercè sols com a tender. En el llibre de la botiga del fideuer Francesc Pons (1825-1827), conservat al Museu Comarcal de Reus hi figuren dos adroguers montblanquins que li compren fideus i sèmola, Martí Oller i Francesc Pedrol.

En els sacramentals del 1822 descobrim a un safraner, Isidre Gassol i un botiguer, Bonaventura Espinac. En una referència notarial del 1821 Francesc Arnavat es denomina pagès i comerciant alhora i en una altra de 1824 ho fa Josep Alfonso.

¹⁵ En escriptures notariales del 1822 i 1824 els montblanquins Joan Sans i Francesc Santromà es titulen alhora pagesos i traginers.

¹⁶ Sobre els traginers d'aquesta època a la comarca de l'Anoia us remetem al treball d'Assumpta Muset, *Catalunya i el mercat espanyol al segle XVIII: Els traginers i els negociants de Calaf i Copons*. Barcelona 1997.

¹⁷ Sobre la presència d'aquesta ètnia al corregiment de Tarragona vegeu el treball de Roser Puig, "La minoria gitana del Camp de Tarragona a l'Àntic Règim", *Història dels altres. Exclusió social i marginació a les comarques tarragonines (segles XIII-XX)*. Tarragona 2003, p. 101-126.

El comerç a l'engròs el portaven a terme els marxants, que equivalien als antics mercaders (ex. Joan Aragones).

La supressió de les privatives de venda perjudicà enormement a les hisendes municipals, que van veure reduïts els seus ingressos. Joan-Ramon Vinaixa ha analitzat en detall els problemes financers dels eraris públics dels pobles de les Terres de l'Ebre.¹⁸

Els professionals que exercien en el ram de la sanitat, la fe pública, i les lleis, es mantingueren estables amb una clientela de la Conca i les Garrigues, a la llibreta de la confraria de la Mercè es relacionen els notaris Alba, Avià i Bunyol, als advocats Alba, Aguiló, Foguet, Reguart, Ribes, i Nicasi Tomàs, i el procurador Josep Voltes, en els llibres parroquials trobem al causídic Macià Torroella, l'advocat Francesc-Xavier Tomàs i al notari Casimir Foraster, al procurador, Antoni Cases i al jutge Francisco Caballero. De cirurgia a Caietà Borràs i apotecari a Francesc Basil. Com a càrrecs depenents de l'ajuntament hi ha els porters o nuncis, agutzils o serenos, el campaner i el vereder.

En total, entre 1820-1823 detectem uns 130 forasters que s'instal·len a Montblanc, amb una paritat numèrica entre homes i dones, una tercera part del conjunt procedeixen de la mateixa comarca. De la població activa masculina nouvinguda més de la meitat, un 64 %, pertanyen al sector primari, un 18 % al secundari i un 17 % al terciari (veure Apèndix II).

A la inversa també hem documentat un moviment emigratori de la vila vers les ciutats del Camp de Tarragona, així per exemple, a Reus, l'any 1820 hi residien 72 montblanquins, la majoria dones (49 en total).¹⁹ El registre de defuncions de l'hospital de Reus, entre 1820 i 1822, hi ha cinc montblanquins, tres dones i dos homes, sobre nou conquencs. Ramon Arnabat comenta que la instauració dels drets de consum en metàl·lic perjudicà als pagesos pobres, parcers, rabassers

¹⁸ *El Trienni Constitucional al partit de Tortosa (1820-1823). Aproximació històrica*. Valls 2003; i *La postguerra del francès i la revolta reialista de 1822 a l'Ebre*. Barcelona 1998. Igual passa a la ciutat de Tarragona, Maria Antònia Ferrer, "Problemes econòmics que es plantegen a Tarragona enfront d'una revolució liberal (1820-1823)", *Universitas Tarraconensis* (Tarragona) II (1977-1978), p.131-165. L'abolició dels drets municipals el 1820 provocaria problemes de finançament i dificultats per instaurar tributacions alternatives. A la Conca durant els primers anys també hi hagué confusió, un exemple el trobem a l'Espluga de Francolí, quan el 15 de gener de 1820 els hisendats Josep Bonet, Joan Amigó, Josep Micó, Miquel Anguera i Maria, vídua de Font, testimonien davant notari que l'alcalde de la població, Salvador Bernat, pretenia privar als propietaris de molins d'oli "el deshacer aseyunas que no fueren de su propia cosecha" sota pena de 25 lliures, fet que consideraven contravenia la nova legislació. ACCB, FNM, 58, f. 43-45.

¹⁹ "Aportació de mà d'obra de la Conca de Barberà a la capital econòmica del Camp de Tarragona a l'inici de l'època contemporània", *Aplec de Treballs* (Montblanc) 23 (2005), p. 97-122. L'emigració no sempre solucionava els problemes, en un acte del 1823 Pere Cases, pagès de Montblanc resident a Reus, atenent que el seu fill Francesc, habitant també a Reus l'havia deixat sol, negant-li els aliments necessaris i en atenció la seva avançada edat no té més remei que vendre un jornal de vinya i oliveres que posseïa al terme de la Guàrdia dels Prats per 120 lliures. ACCB, FNM, sign. 59 f. 6-6v.

i jornalers que havien de vendre l'excedent agrícola després de la collita al mercat local quan els preus eren més baixos circumstància que aprofitaven els pagesos benestants que s'encarregaven de comercialitzar-lo directament o transformar-lo (en el cas del raïm, en aiguardent).²⁰

Distribució de la població activa de Montblanc a través dels confreres de la confraria de la Mercè

SECTOR PRIMARI (183)

– Agricultura

• Pagès: 179

– Ramaderia

• Pastor: 4

SECTOR SECUNDARI (99)

– Arts plàstiques (2)

• Daurador: 1

• Escultor: 1

– Metall (10)

• Calderer: 1

• Clavater: 1

• Ferrer: 3

• Ferrer de tall: 2

• Serraller: 3

– Construcció (7)

• Mestre de cases: 7

– Fusta (10)

• Carreter: 2

• Fuster: 8

– Botam (6)

• Boter: 6

– Calçat (30)

• Espardenyer: 10

• Sabater: 20

– Textil (17)

• Calçoner: 1

• Cotoner: 1

• Costurera: 1

• Passamaner: 1

• Sastre: 7

• Teixidor: 5

• Tintorer: 1

– Pell (6)

• Baster: 4

• Blanquer: 2

– Altres (11)

• Cadirer: 2

• Esparter: 2

• Tupiner: 1

• Vidrier: 1

• Moliner: 5

SECTOR TERCARI (61)

– Transport i hostaleria (21)

• Traginer: 18

• Hostaler: 3

– Comerç i alimentació (20)

• Adroguer: 7

• Marxant: 4

• Pastisser: 1

• Revedor: 1

• Tender: 7

– Serveis sanitaris (4)

• Apotecari: 1

• Llevadora: 1

• Manescal: 1

• Metge: 1

– Serveis jurídics (11)

• Advocat: 6

• Notari: 4

• Procurador: 1

²⁰ *El Trienni Liberal a Reus i al Baix Camp (1820-1823)*. Reus 2002. Aquest mateix any publica a Barcelona, "Visca la Pepa". *Les reformes econòmiques del Trienni Liberal (1820-1823)*.

- *Altres* (5)
 - Campaner: 2
 - Músic: 1
 - Sereno: 1
 - Vereder: 2

CLASSES PASSIVES

- Militars: 4
- Nobles: 3
- Preveres: 3
- Vídues: 107
- Donzelles (solteres): 8

No en consta l'ofici: 59

Total confreres (homes): 413

Apèndix I

Membres de la confraria de la Mare de Déu de la Mercè de Montblanc (1819-1824)

Raval

- Francesc Viladomar, tintorer, casat amb Margarida Major.
- Miquel Fabregat, pagès, casat amb Bonaventura Esteve.
- Josep Foguet, pagès (a) *foguetó*, casat amb Maria Borges.
- Joan Jover, blanquer, casat amb Maria Rosa Arnavat.
- Joan Major, pagès (a) *cossant*, casat amb Josepa Cortés.
- Macià Riba Talarn, pagès, casat amb Josepa Vinyes.
- Gaudiós Ruer, ferrer, casat amb Antònia Fonoll.
- Josep París Rosselló, pagès, casat amb Teresa Tomàs.
- Josep Figueres, ferrer, casat amb Josepa Jover.
- Joan Vendrell, calderer, casat amb Paula Ferriol.
- Francesc Ferrer, sabater, casat amb Maria Sala.
- Feliu Martorell, baster, casat amb Maria Sanou.
- Josep Cendrós, ferrer, casat amb Manuela Cases

Placeta del Raval

- Anton Miró, pagès (a) *gipó*
- Joan Queraltó Bonet, pagès, casat amb Francesca Montparler.
- Josep Marsal, pagès (a) *Daroca*, casat amb Maria Bosc.
- Ramon Marsal Bosc, fill, pagès, casat amb Francesca Pomés.
- Josep Grinyó, pagès, casat amb Maria Gras.
- Josep Miró, pagès, casat amb Teresa Costa.
- Josep Serret, boter, casat amb Magdalena Barrot,
- Agustí Pomés Gai, serraller, casat amb Raimunda Jover.
- Magí Tomàs, mestre de cases.
- Joan Montseny, vereder, casat amb Magdalena Rosic.

Baluard

- Francesc Miró, pagès.
- Pau Llord, pagès, casat amb Paula Vallcorba.
- Macià Malet Sabater, pagès, casat amb Antònia Vives.
- Joan Abelló, pagès, casat amb Maria Roca.
- Antoni Cendra, pagès, casat amb Josepa Malet.

Carrer de Sant Cristòfor

- Jaume Miquel, cadirer, casat amb Antònia Masalies.
- Francesc Guasc, carreter, casat amb Maria Àngela Marsal.
- Josep Juclar (o Xuclar), pastisser, casat amb Maria Anna Guasc.
- Pau Gual, pare, sastre.
- Pau Gual, fill, sastre, casat amb Antònia Carnisser.
- Francesc Miret, ferrer de tall, casat amb Isabel Rebull.
- Casimir Foraster, notari, casat amb Ignàsia Mateu.
- Josep Sans, traginer, casat amb Francesca Pérez.
- Andreu Valls, boter, casat amb Magdalena Puig.
- Josep Samsot Riba, pagès, casat amb Teresa Amorós.
- Pere Valls, boter, casat amb Josepa Pomés.
- Bonaventura Oller, pagès, casat amb Josepa Alfonso.
- Josep Pinyol, (a) *Pomassó*, espardenyer, casat amb Francesca Pedrol.
- Joan Serra, espardenyer.
- Antoni Serra Jover, fill, espardenyer, casat amb Maria Marsal.
- Blai Vila, retirat, casat amb Francesca Ribes.
- Macià Torroella Ribes, militar, casat amb Magdalena Vivó.
- Salvador Serra, espardenyer, casat amb Teresa Cantó.
- Anton Llenes, pagès, casat amb Raimunda Vergés.
- Baldiri Martí Foguet, sabater, casat amb Agnès Moles.
- Joan Boada Castellà, boter, casat amb Maria Anna.
- Jaume Miquel (a) *lo jac*, cadirer, casat amb Maria Mar.
- Josep Alba Molins, notari.
- Salvador Alba Milà, fill, advocat, casat amb Maria Guasc.
- Josep Borràs, esparter, casat amb Càndia Òdena.
- Josep Malet, pagès, casat amb Maria Anna Masalies.
- Joan Miret, ferrer de tall, casat amb Maria Anna Marigó.
- Pau Serra, claveter, casat amb Josepa Puig.
- Joan Cantó, pagès, casat amb Maria Moles.
- Antoni Miquel, fuster, casat amb Josepa Fontanilles.
- Rafael Romeu, sabater, casat amb Josepa París.
- Pere Martorell, sabater, casat amb Gertrudis Pérez.
- Josep Pedrol, carreter, casat amb Josepa Folc.
- Domènec Castells (a) *llarg*, casat amb Raimunda Rumià.
- Miquel Miret, esparter, casat amb Teresa.

- Francesc d'Aguiló, [noble], advocat, casat amb Gertrudis Molins.
- Francesc-Antoni d'Aguiló, Molins, fill [noble].
- Joaquim d'Aguiló Molins, fill [noble]
- Josep Maria d'Aguiló i Molins, fill [noble].
- Agustí Bertran, pagès, casat amb Anna Torner.
- Josep Ferrer, sabater.
- Baltasar Pedrol, moliner, casat amb Rosa Queralt.
- Antoni Casanoves, casat amb Maria Pedrol.
- Anton Llaurador, sabater, casat amb Maria Sigró.
- Ramon Vinyes (a) *guixer*, pagès, casat amb Raimunda Vallbona.
- Pau Palau, fuster, casat amb Maria.
- Josep Martorell (a) *senyor*, sabater, casat amb Rosa Miret.
- Ramon Amorós, baster, casat amb Paula Ortigues.
- Francesc Arnavat (a) *francisquet*, campaner.
- Pau Palau, sabater, casat amb Josepa Arnavat.
- Jaume Abadal (a) *carafina*, sabater, casat amb Teresa Roig.
- Isidre Abadal Masalies, sabater, fill, casat amb Antònia.
- Josep Pedrol, calçoner, casat amb Maria Òdena.
- Antoni Amorós Martí, baster, casat amb Rosa Masalies.
- Josep Moles Molner (a) *cartujano*, casat amb Coloma Montsarró.
- Josep Amorós, baster, casat amb Rosa Abelló.

Sant Roc

- Martí Oller, adroguer, casat amb Antònia Jover.
- Salvador Cantó (a) *fargater*, pagès.
- Antoni Mestres, casat amb Maria Teresa Foguet.
- Gabriel Llaurador (a) *biel*, casat amb Francesca Civit.
- Joan Domingo, espardenyer, casat amb Antònia.
- Ramon Belart Miquel, escultor (conviu amb la seva mare vidua, Rita).
- Francesc Basil, apotecari, casat amb Maria Antònia Dalmases.
- Josep Gai, músic, casat amb Antònia Sanui.
- Jaume Marc, fuster, casat amb Josepa Martí.
- Francesc Sales, marxant, casat amb Pasquala Ferrer.
- Francesc Martí Riera (a) *lo nen*, sabater, casat amb Rosa Jaques.
- Bonaventura Derc, sabater, casat amb Maria Rius.
- Anton Bertran (a) *lo xavo*, casat amb Tecla Calvet.
- Joan Domingo, sabater, casat amb Josepa Miret.
- Josep Santromà (a) *lo ascla*, pagès, casat amb Maria Francesca Jover.
- Josep Riba (a) Pinyol, espardenyer, casat amb Antònia,
- Medir Palet, adroguer, casat amb Tranquil·la Roig.
- Francesc Palet, fill, casat amb Antònia.
- Salvador Duran, (a) *llarg*, espardenyer, casat amb Maria.
- Joan Sans Riba, traginer, casat amb Josepa Ferrer.

- Francesc Sans Ferrer, fill, traginer, casat amb Llúcia Santromà.
- Benet Molner (a) *benito*, espardenyer, casat amb Antònia Grinyó.
- Andreu Ferriol, traginer, casat amb Antònia Masalies.
- Joan Borrell, casat amb Teresa Ferriol.
- Joan Santromà (a) *hereu paella*, casat amb Gertrudis Masalies.
- Joan Prats (a) *lo sastre de Barcelona*, casat amb Rita.

Sant Miquel

- Jacint Vinyes (a) *fonoll*, tender, casat amb Maria Santromà.
- Ramon Sabater Santromà, adroguer, casat amb Teresa Alfonso.
- Joan Cisquer, metge, casat amb Francesca Ferrer.
- Ramon Folc, serraller, casat amb Victòria Serra.
- Bonaventura Espinac, marxant, casat amb Maria Rosa Gual.
- Bonaventura Espinac Gual, fill.
- Josep Blavi (a) *Albert*, adroguer, casat amb Maria Calbet.
- Josep Blavi Calbet, fill, adroguer, casat amb Raimunda Borràs.
- Sebastià Pedrol, pagès, casat amb Serafina Civit.
- Joan Gual, espardenyer, casat amb Bonaventura Cantó.
- Josep Queraltó (a) *bessonnet*, tender, casat amb Antònia Sabater.
- Miquel Torres, vidu.
- Josep Torres Freixes, fill, adroguer.
- Joan Rosic, tender, casat amb Caterina Pujol.
- Josep Rosselló, sastre de Vila-rodona, casat amb Agustina Guasc.
(en els sacramentals consta com a originari de Valls).
- Agustí Escoter (a) *maclafa*, casat amb Teresa Queralt.
- Francesc Pedrol, tender, casat amb Maria Alsina.
- Josep Barrat (a) *lo rei*, fuster, casat amb Gertrudis Gay.
- Manuel Pàmies (a) *folles*, traginer, casat amb Antònia Salvador.
- Vicenç Cavaller, revenedor, casat amb Antònia Rossell.
- Josep Moles Vives (a) *cartujano*, sabater, casat amb Teresa Molner.
- Eloi Avià, hostaler, casat amb Maria Queralt.
- Manuel Rafí, sastre, casat amb Antònia Sales.
- Marià Pedrol, pagès, casat amb Francesca Gassol.
- Anton Vallver, pagès, casat amb Tomassa Macies.
- Anton Gaya, pagès.
- Pere Vallver (a) *lo mall*, casat amb Rosa Muntaner.
- Salvador Palau Domingo, pagès, casat amb Antònia Miret.
- Josep Gelambí (a) *Josepàs*, sabater, casat amb Josepa Piferrer.
- Enric Foguet Gallissà, advocat, casat amb Francesca Puig.
- Francesc Sabater, pagès, casat amb Francesca Masalles.
- Francesc Nogués, pagès, casat amb Vicenta Cartanyà.
- Josep Vinyes, pagès, casat amb Rosalia Badia.
- Ramon Jacques, pagès.

- Jaume Masalles Miquel, hostaler, casat amb Peregrina.
- Ramon Giralt, sastre.
- Pere Esplugues, cotoner, casat amb Jerònima Català.
- Ignasi Folc (a) *hostalet de les ànimes*, casat amb Cecília Sabater.
- Jaume Carlin (a) *lo suís* sabater, casat amb Rosa Soler.

Placeta de Castellví i carrer de Bonaire

- Marià Català, passamaner, casat amb Maria Bertran.
- Josep Carreres, pagès, casat amb Gertrudis Murtra.
- Josep Carreres Murtra, fill, casat amb Teresa Ferrer.
- Miquel París, traginer, casat amb Leandra Penedès.
- Joan Albareda pagès (a) *sucrero*, casat amb Paula.
- Isidre Barril Vinyes, pagès, casat amb Josepa Sabater.
- Ramon Montparler, (a) *geperut*, casat amb Pasquala Miquel.
- Josep Voltes, procurador, casat amb Raimunda Miró.
- Josep Porta, pagès (a) *xirlet*, casat amb Paula.
- Pau Porta, fill, casat amb Maria Teresa Miquel.
- Joan Palau, pagès, casat amb Maria Rosa Canela.
- Francesc Òdena (a) *paelleta*.
- Agustí Bertran, pagès, casat amb Maria Molner.
- Gabriel Canaleta, pagès, casat amb Anna Maria Català.

Portal de Sant Jordi

- Miquel Arnavat, teixidor, casat amb Antònia Cases.
- Ramon Porta, v. pagès.
- Mateu Canela, pagès, casat amb Teresa Gener.
- Manuel Vilella Vellet, casat amb Antònia Rossell.
- Joan Bulló (a) *janet*, pagès, vidu.
- Macià Poca, pagès.

Carrer de Bunyol

- Josep Torroella, pagès, casat amb Marina Sabater.
- Joan Rosselló, pagès, casat amb Raimunda Òdena.
- Joan Quella (a) *Marimón*, teixidor.
- Salvador Bunyol, notari.
- Blai Poca, pagès, casat amb Josepa Mestre.
- Pere Corberó, marxant, casat amb Agnès.
- Francesc Sans Roca, traginer, casat amb Maria Anglès.
- Ramon Rosselló, pagès, casat amb Maria Rosselló.
- Francesc Cendrós, menor, pagès.
- Mateu Cortés, pagès, casat amb Francesca Carles.
- Josep Boada, pagès, casat amb Isabel Castellà.
- Macià Anglès, mestre de cases, casat amb Magina.

Carrer de Coscullana

- Marià Clanxet Mogues, marxant, casat amb Eulàlia Tocavent.
- Maria, vidua Montaner, llevadora.
- Anton Gaya, pagès, casat amb Teresa Marquès.
- Francesc Ferrer Amill, hostaler, casat amb Josepa Òdena.

Plaça Major

- Francesc Santromà Jordà, (a) *paella*, traginer, casat amb Maria Pedrol.
- Josep Ribes, advocat, casat amb Raimunda Tomàs.
- Pau Giol, adroguer, casat amb Josepa Simó.
- Josep Giol Simó, fill, casat amb Maria Àngela Malet.
- Salvador Reguart, advocat, casat amb Antònia Mestres.
- Josep Pedrol Miró (a) *lo sort*, casat amb Maria Sarró.
- Anton Civit (a) *de l'Esperança*, fadrí fuster.
- Joan Puig, sastre, casat amb Josepa Arnavat.
- Josep Alfonso Huguet (a) *portugués*, casat amb Teresa Foraster.
- Josep Rosset Cabeça, pagès, casat amb Maria Rosic.
- Francesc Poca, tender, casat amb Raimunda Sabater.
- Josep Masalies (a) *tix*, tender, casat amb Caterina Gibert.
- Josep Alfonso Ferriol, tender, casat amb Maria Oliver.
- Josep Alfonso Oliver, fill.

Carrer de la volta de Montserrat

- Josep Civit Boquer, pagès, casat amb Maria Teresa Roset.
- Anton Oller (a) *parrí*, pagès, casat amb Maria Teresa Abelló.
- Josep Ferriol, pagès.
- Francesc Cartanyà, pagès (a) *nofret*, casat amb Marina Pedrol.
- Francesc Avià, notari, casat amb Maria Mogues.
- Josep Pàmies (a) *dominguet*, pagès, casat amb Serafina Torres.

Carrer de la Font Major

- Ramon Pedrol, pagès, casat amb Maria Miret.
- Ramon Pedrol Miret, fill, casat amb Maria Santromà.
- Josep Mestres, pagès (a) *Rosic*, casat amb Maria Borges.
- Francesc Montseny, pagès.
- Francesc Toses, traginer, casat amb Maria Antònia Mestres.
- Josep Cabeça, pagès, casat amb Antònia Pedrol.
- Josep Cabeça Pedrol, fill, casat amb Càndia Saumell.
- Francesc Fabregat, pagès, casat amb Teresa Llopis.
- Macià Carreres, traginer, casat amb Antònia Pinyol.
- Antoni Pedrol, pagès, casat amb Francesca Rossell.

Font del Vall

- Francesc Grinyó (a) *casaca*, traginer.
- Pau Òdena, traginer, casat amb Maria Biscarri.
- Francesc Ventosa, traginer, casat amb Maria Gay.
- Domènec Sans, pagès.
- Ramon Bellmunt, traginer.
- Ramon Pedrol Masalles (a) *del sort*, casat amb Bonaventura Sales.
- Anton Molner (a) *lo fisc*, pagès, casat amb Paula Fernández.
- Bonaventura Pedrol Folc, casat amb Maria Tomàs.

Carrer de la Regina

- Joan Barril, pagès, casat amb Francesca.
- Josep Pàmies, major, (a) *dominguet*, casat amb Úrsula Solsona.
- Nicolau Belart, prevere.
- Pau Miret, pagès, casat amb Magina Vives.
- Ramon Blavi, pagès, casat amb Josepa Roig.
- Josep Pallicer, pagès.
- Pau Sabater, pagès, casat amb Maria Folc.
- Ignasi Nogués, casat amb Antònia Blavi.
- Agustí Pedrol, traginer, casat amb Anna Roset.
- Manuel Avià (a) *lo groc*, casat amb Maria Gener.

Carrer de Sant Marsal

- Anton Clofent (a) *bulsó*, pagès, casat amb Magina Guardiet.
- Josep Torres, pagès, casat amb Maria Rosa Barril.
- Agustí Pedrol Guasc, pagès, casat amb Teresa Poblet.
- Josep Murtra (a) *lo Meia*, casat amb Teresa.
- Feliu Berga, daurador, casat amb Isabel Tomàs.
- Josep Poca, pagès.
- Josep Poca Cases, fill, pagès, casat amb Lúcia Bernat.
- Pau Civit (a) *sanat*, pagès, casat amb Caterina Rovira.
- Antoni Arrafàs, pagès, casat amb Rosa Bover.
- Pau Folc, v. pagès.
- Macià Miró, pagès, casat amb Maria Rovira.

Carrer dels Solans

- Manuel Miret, pagès, casat amb Josepa Boleda.
- Macià Boada, pagès (a) *xapaleta*, casat amb Rosa.
- Antoni Moix, pagès, casat amb Josepa Queraltó.
- Francesc Alfonso, traginer, casat amb Magdalena Valls.
- Isidre Roca (a) *Masricart*, pagès, casat amb Josepa Avià.
- Josep Avià, v.(a) *Pep de la viuda*.

- Domènec Dalmau (a) *Parnau*, casat amb Maria Guret.
- Pau Barrat (a) *lo xiu*, casat amb Josepa Vallverdú.
- Pau Ferran, pastor, casat amb Maria Poblet.
- Josep Cortés, pastor, casat amb Úrsula Andreu.
- Magí Cortés, pastor, casat amb Maria Porta.
- Jaume Soler, pagès, casat amb Teresa Bonsé.
- Domènec Dalmau, fill, casat amb Maria Sanahuja.
- Pau Alendó, pagès.
- Josep Òdena, mestre de cases.
- Antoni Torroella (a) *Batista*, casat amb Magdalena Sabater.
- Nicasi Tomàs, advocat.
- Tomàs Berga Tomàs, casat amb Llúcia Palet.
- Pere-Joan Abelló, mestre de cases, casat amb Josepa Tomàs.
- Josep Escoter, teixidor, casat amb Paula Marc.
- Josep Foguet, pagès, casat amb Raimunda Folc.
- Josep Oller (a) *Riera*.
- Ramon Roset, pagès, casat amb Teresa Oller.
- Antoni Torroella (a) *porró*, casat amb Maria Sabater.
- Josep Barril (a) *Pàmies*, pagès, casat amb Maria Sabater.
- Joan Pàmies, traginer (a) *duquet* casat amb Rosa Busquets.
- Macià Rossell, campaner.
- Josep Rossell (a) *campaner*, casat amb Maria Àngela Mestre.
- Francesc Folc (a) *trentapans*, casat amb Antònia Castelló.
- Josep Pedrol, traginer, casat amb Isabel Escoter.
- Francesc González, manescal, casat amb Antònia Sabater.
- Ramon Prats, (a) *coix*, sastre, casat amb Rosa Albareda.
- Francesc Gelambí, v. sabater.
- Francesc Gelambí Sol, fill, sabater, casat amb Paula Bertran.
- Josep Miquel, sabater, casat amb Paula Gelambí.
- Feliu Gai (a) *regató*, casat amb Antònia Torres.
- Josep Maria Fàbregues, plebà.
- Francesc Renyer, prevere i vicari.
- Josep Oriac, sabater, casat amb Paula Gelambí.
- Ferran Xaparro Adame, militar retirat (tinent coronel), cavaller de l'ordre de Sant Hermenegild i de la Flor de Lis, casat amb Maria Teresa d'Aguiló.

Carrer de Dalt

- Josep Colom Torroella, mestre de cases, casat amb Francesca Cavaller.
- Ramon Miret, pagès, casat amb Teresa Boada.
- Antoni Escoter, casat amb Francesca Poblet.
- Bonaventura Comes, pagès, casat amb Rosa Fortuny.
- Josep Bertran, pagès, casat amb Maria Serret.
- Josep Ferrer (a) *paperina*, pagès, casat amb Teresa Miret.

- Joan Sans (a) *Barrot*, pagès, casat amb Francesca Miret.
- Antoni Sabater Ferrer (a) *del muraller*, pagès, casat amb Maria Sanahuja.
- Josep Civit, pagès, casat amb Josepa Barril.
- Josep Poblet (a) *súrcia*, casat amb Magdalena Aluges.
- Jaume Ribes, v. pagès.
- Joan Ribes, fill, militar, casat amb Magdalena Badia.
- Joan Pujol (a) *de l'esquinu*, pagès, casat amb Rosa Sanahuja.
- Blai Ballart, pagès, casat amb Maria Àngela Pons.
- Andreu Cartanyà, pagès, casat amb Rosa Toses.
- Francesc Ribes, pagès, casat amb Rosa Magrinyà.
- Cristòfor Rosselló, moliner, casat amb Maria Pedrol.
- Ramon Miró, pagès, casat amb Magdalena Casanoves.
- Manuel Rosic, pagès, casat amb Maria Pujol.
- Nicolau Huguet Cornet, pagès, casat amb Antònia Roca.
- Jeroni Betran Cigró, pagès, casat amb Josepa Civit.
- Tomàs Queralt, pagès, casat amb Teresa Ferrer.
- Joan Soler, pagès, casat amb Josepa Molner.
- Marià Dalmau Pàmies, pagès, casat amb Clara Vallcorba.
- Josep Queraltó, pagès, casat amb Maria Riba.
- Joan Espanyol, pagès, casat amb Marina Escoter.
- Bonaventura Folc, pagès, casat amb Paula Miquel Marigó.
- Ramon Sanahuja, pagès, casat amb Marina Pena.

Carrer del Joc de la Pilota

- Joan Jover, pagès, casat amb Josepa Grinyó.
- Josep Cartanyà, pagès, casat amb Francesca Torroella.
- Macià Badia, pagès, casat amb Maria Palau.
- Pau Ortigas, pagès, casat amb Maria Sanahuja.
- Josep Ordal (a) *gorreta*, pagès, casat amb Maria Garriga.
- Ramon Martí, pagès, casat amb Josepa Marimón.
- Pere Margarit, pastor, casat amb Antònia Cases.
- Jaume Albareda (a) *sucrero*, pagès, casat amb Maria Boada.
- Jaume Centenar (Cartanyà?), pagès, casat amb Raimunda Margarit.
- Josep Iborra (a) *diixós*, pagès, casat amb Teresa Massaguer.
- Joan Briansó Alendó, blanquer, casat amb Josepa Amorós.
- Joan Obrador, pagès, casat amb Antònia Riba.
- Joan Obrador Riba, pagès, fill, casat amb Antònia Folc.

Carrer de Baix

- Francesc Sabater, pagès de la torre dels cinc cantons, casat amb Teresa Anglés.
- Ramon Murtra, pagès, casat amb Maria Cabestany.
- Llorenç Santromà, pagès.

- Francesc Llopis (a) *sanguindoi*, casat amb Francesca Esteve.
- Macià Rosic, vereder, casat amb Teresa Duc.
- Joan Mestres (a) *sagal*, pagès, casat amb Josepa Cases.
- Francesc Marsal Fabregat, pagès, casat amb Antònia Riba.
- Antoni Roca, fuster, casat amb Maria Teresa Guàrdies.
- Manuel Grinyó, pagès, casat amb Rosa Escoter.
- Joan Cartanyà, pagès i sereno, casat amb Maria Àngela Dolcet.
- Macià Miró, pagès, casat amb Magdalena Pallicer.
- Ramon Marsal (a) *Daroca*, pagès, casat amb Teresa Òdena.
- Marià Comes, pagès, casat amb Antònia Ferrer.
- Ramon Vallverdú, vidrier, casat amb Rosa Berenguer.
- Esteve Sans (a) *lo estevet*, pagès, casat amb Antònia Samsó.
- Josep Miró, pagès, casat amb Maria Moncosí.
- Joan Sabater (a) *lo tro*, pagès, casat amb Rosa Barril.
- Macià Requesens, teixidor, casat amb Manuela Jover.
- Francesc Ferriol (a) *colitxo*, pagès, casat amb Antònia Vellver.
- Francesc Rubió (a) *de la bonica*, casat amb Maria Blai.
- Magí Busquets, boter, casat amb Rosa Martí.
- Francesc Rosanes (a) *burriol*, pagès, casat amb Paula Ferriol.
- Ramon Badia (a) *garrofa*, boter, casat amb Magdalena Vinyes.
- Victorià Ferrer, pagès, casat amb Antònia Foguet.
- Ramon Cadens, pagès, casat amb Maria Vinyes.
- Ramon Domingo (a) *cap de partit*, casat amb Maria Domingo.
- Josep Josa, espardenyer, casat amb Josepa Bertran.
- Josep Dolcet, pagès, casat amb Francesca.
- Macià Cartanyà, pagès, casat amb Paula Mojà.
- Martí Cantó, pagès, casat amb Maria Àngela París.
- Antoni Montserrat, pagès.
- Geroni Bertran, pagès, casat amb Rosa Dalmau.
- Josep Miró, major, fuster.
- Josep Miró, fill

Carrer de Riber

- Josep Santjoan, pagès, casat amb Maria Masalies.
- Francesc Roset, pagès, casat amb Magdalena Torroella.
- Josep Escoter (a) *sitgetes*.
- Josep Alsina (a) *sucrero*, casat amb Paula Rosselló.
- Pere-Pau Roig, pagès, casat amb Maria.
- Josep Gaia Llorc (a) *gaiete t*, pagès, casat amb Maria Vinyes.
- Antoni Torroella, pagès, casat amb Teresa Pallicer.
- Josep Bernat, pagès, casat amb Francesca Puig.
- Tadeu Miquel (a) *Forés*, pagès, casat amb Josepa Belart.
- Josep Molner, pagès, casat amb Francesca Riba.

- Josep Grinyó (a) *general*, pagès, casat amb Teresa Rossell.
- Salvador Folc (a) *xacó*, pagès.
- Pere Miró (a) *mató*, en la placeta, casat amb Manuela Amill.
- Francesc Miró, fuster, casat amb Antònia Albareda.
- Josep Ferriol (a) *lo costí*, pagès, casat amb Càndia Figueres.
- Antoni Cases (a) *casetes*, teixidor, casat amb Josepa Ortigas.
- Teresa Moles, costurera.
- Andreu Puig, pagès, casat amb Maria Ferrer.
- Andreu Puig Ferrer, fill, casat amb Francesca Juncosa.
- Pere Comes, pagès, casat amb Manuela Llaurador.
- Pere Solsona, pagès, casat amb Caterina Bosc.
- Joan Ferriol, pagès, casat amb Rosa Sanahuja.
- Josep Foguet, pagès, casat amb Rosa Foguet.

Carrer detràs lo forn de Sant Miquel

- Ramon Albareda, pagès, casat amb Maria Magrinyà.
- Antoni Torroella, pagès, casat amb Teresa Pallicer.
- Simó Bergadà, pagès, casat amb Antònia Torroella.
- Pere Soler, pagès, casat amb Maria Porter.
- Ramon Pallicer, pagès.
- Ramon Sabater (a) *esquirol*, pagès, casat amb Francesca Anglès.
- Llorenç Murtra, pagès, casat amb Magdalena Soler.
- Agustí Abellà, traginer, casat amb Teresa.
- Joan Salvador (a) *povill*, casat amb Magdalena Vinyes.
- Macià Vallbona Minguella, casat amb Francesca Boada.

Muralla

- Ramon Miró, serraller, casat amb Bonaventura Barrot.
- Agustina Ximenes Borràs, gitana, vídua.
- Esteve Cartanyà, casat amb Maria Teresa.
- Josep Anglès, mestre de cases, casat amb Paula Torroella.
- Macià Anglès, mestre de cases, casat amb Magdalena Murtra.
- Antoni Penedès, moliner.
- Francesc Pujol, casat amb Raimunda.
- Alfons Bernat, pagès, casat amb Maria Calbet.
- Joan Guillem (a) *bonadona*, pagès, casat amb Raimunda Pujol.
- Joan Costa (en l'hostal d'Aguiló), casat amb Maria Panadès.
- Francesc Cendra, pagès, casat amb Marina Vilella.
- Josep Dalmau (a) *camínador*, pagès, casat amb Josepa Balcells.
- Francesc Perpinyà (a) *bolet*, pagès, casat amb Maria Torner.
- Josep Palau (a) *tarressà*, pagès, casat amb Magdalena.
- Bernat Garriga, pagès.
- Ermengol Iborra, pagès, casat amb Francesca Vilella.

Forasteries (lluny del casc urbà)

- Pau Abelló, tupiner de la Vall.
- Pere Gallofre, pagès de Vilaverd, casat amb Antònia Gener.
- Josep Rosselló, moliner del molí de Llorac, casat amb Caterina Badia.
- Macià Rosselló, moliner del molí de l'Amorós, casat amb Maria Anna

Abelló Mir.

FONT: Arxiu Històric Arxidiocesà Tarragona, Parròquia de Montblanc.

NOTA: A causa de les diferents grafies d'un mateix cognom els hem normalitzat (plurals en "es", eliminació d'arcaïsmes (les h finals i la y grega), acabaments en r, accentuació, dígraf "ny", etc.).

Apèndix II

Immigrants que bategen fills a Montblanc (1820-1823) o fan de padrins, però en tots els casos declaren residir a la vila ducal.

SECTOR PRIMARI

AGRICULTURA

Conca de Barberà i Baixa Segarra

- Magí Figuerola, pagès de Barberà, casat amb Antònia Llopis, de Montblanc (1821).
- Josep Cendrós Civit, pagès, nat a Blancafort, casat amb la montblanquina Manela (1820).
- Josep Santjoan, pagès, casat amb Maria Masalies, ambdós de Blancafort (1821-22).
- Vicenç Anglès, pagès casat amb Paula Llurba, ambdós de Blancafort (1822).
- Ramon Vilella, pagès de l'Espluga de Francolí, casat amb Josepa Domingo, habitants al Mas Belart (terme de Montblanc), suposem que serien masovers (1820).
- Josep Cabeça, pagès, casat amb Càndia Saumell, de l'Espluga de Francolí (1821).
- Pau Domingo, pagès de l'Espluga F. casat amb Antònia Òdena (1822).
- Ermengol Iborra, pagès de la Guàrdia dels Prats casat amb Francesca Vilella (1820-22).
- Jaume Iborra, pagès de la Guàrdia P. casat amb Pasquala Queralt, de Fullella (1822).
- Josep Poblet, pagès, natural de la Guàrdia dels P. casat amb Maria Àngela Alsina, de Vilanova de Prades. En un bateig d'una filla fa de padrí, Pere Poblet, de Lilla (1820-1822).

- Ramon Foguet, pagès de la Guàrdia P. casat amb Raimunda, de Montblanc (1822).
- Miquel Torner, pagès d'Ollers, casat amb Isabel Miró, de Sarral (1821).
- Antoni Calbet, pagès de Pira, casat amb Quitèria Murtra (1820).
- Francesc Vallverdú, pagès de Rojals, casat amb Manuela Dolcet (1821).
- Antoni Tomàs, pagès de Rocafort de Q. Casat amb Antònia Vives (1822).
- Jaume Morell, pagès de Sarral, casat amb Rosa Vilella, de Lilla (1821).
- Joan Montseny, pagès de Solivella casat amb Magdalena, de Cabra del Camp (1822).
- Esteve Cartanyà, pagès nat a Vilaverd, casat amb Maria Teresa Avià, de Montblanc (1820).
- Joan Moncosí, pagès de Vimbodí, casat amb Maria Rosa Figuerola, de Barberà (1821)
- Joan Magraner, pagès de Vimbodí, casat amb Rosa Guàrdies (1821-22).

Camp de Tarragona

- Joan Espanyol, pagès d'Alcover, casat amb Maria Escoter (1821).
- Bartomeu Mestre, pagès de Cabra C. casat amb Pasquala Blavi (1822):
- Joan Grau, pagès nat a Constantí, casat amb Teresa Montsarró, de Montblanc (1820).
- Antoni Balenyà, pagès de Figuerola del C. (1822).
- Antoni Clofent Català, pagès de Miramar, casat amb Magina Gordiet (1820).
- Josep Calbet, pagès de Puigpelat casat amb Maria Garriga, de Prenafeta (1822).
- Joan Estrada, pagès del Pla de Santa maria, casat amb Maria Ramon (1821).
- Gaspar Trencs, pagès de Valls casat amb Teresa Bleda, de Vilaverd (1821).

Les Garrigues

- Francesc Saltó, pagès de Fullea casat amb Maria Adseries, de Valls (1822).
- Ramon Bellmunt, pagès nat a Juneda (1820).
- Josep Palau, pagès de Tarrès casat amb Magdalena Esplugues, de Vimbodí (1822).
- Francesc Escoter, pagès del Vilosell casat amb Maria Ferrer, de Reus (1822).

– Francesc Escoter, pagès del Vilosell, casat amb Antònia Soler, de Montblanc (1822).

– Jaume Escoter, pagès del Vilosell casat amb Francesca Ferrer (1823).

– Joan Carrer, pagès, casat amb Maria Iglésies, tots de Vinaixa (1821).

Muntanyes de Prades i Montsant

– Josep Figueres, pagès d'Albarca, casat amb Josepa Jover, de Montblanc (1822).

– Francesc Rius, pagès de la Febró (1823).

– Jeroni Robert, pagès de Mont-ral casat amb Josepa Saperes, de la Guàrdia P. (1822).

– Joan Vallverdú, pagès de Rojals, casat amb Francesca Escoter (1822).

L'Urgell

– Joan Salvador, pagès dels Omells de Na Gaia, casat amb Magdalena Vinyes (1820-22).

– Joan Miró, pagès i Josepa Sallés, dels Omells de Na Gaia (1821).

RAMADERIA

– Antoni Anglès, pastor casat amb Teresa Tibau, del Pla de Santa Maria, en el bateig d'un dels seus fills, fa de padrí Joan Mestre, xollador de Lilla, habitant a Montblanc, mullerat amb Rosa Cendrós (1820).

SECTOR SECUNDARI

– Feliu Martorell, baster, nat a Vilafranca del Penedès, casat amb Maria Sanou. En el bateig d'una filla seva, fa de padrí un altre baster de la mateixa població penedesenca habitant però a Valls.

– Jaume Puig, ferrer, casat amb Magdalena Gual, tots de les Piles (1821).

– Pau Palau, fuster de Montblanquet, casat amb Maria Ferrer, nada a Reus (1821).

– Macià Rosselló, moliner, nascut a la Guàrdia dels Prats (1820).

– Francesc Copons, moliner nat a Solivella, casat amb Josepa Andreu (1820).

– Josep Rosselló, moliner de l'Espluga de F. casat amb Caterina Badia (1822).

– Bonaventura Gener Amorós, sastre, natural de Pira, casat amb Maria Penedès Boleda de Guimerà (1820).

– Ramon Prats, sastre, nat a Blancafort, casat amb Rosa Albareda, de Montblanquet (1822)

– Josep Rosselló, sastre de Valls casat amb Agustina Guasc, filla d'adroguer (1823).

- Josep Viladomar, tintorer nat a Barcelona casat amb Maria Cases (1821).
- Francesc Toses, tupiner de la Selva del Camp (1820).

SECTOR TERCIARI

- Manuel Roca, agutzil, natural de Tortosa, casat amb Josepa Boada (1821).
- Mateu Escuder, gitano, comerciant de Valls, casat amb Maria Ximenes. En el bateig d'un fill fa de padrí, un germà seu Macià Ximenes, també comerciant i de padrina una àvia del nadó, Agustina Borràs (1821).
- Manuel Gener, espardenyer de Pira casat amb Caterina Giralt (1821). Un germà del primer, Bonaventura també habitava a Montblanc.
- Francesc Saltó, hostaler de Fullea (les Garrigues) casat amb Maria Adseries, de Valls.
- Ferran Xaparro Adame, militar, natural de Freginal de la Sierra (Bisbat de Badajoz) casat amb Teresa, filla dels nobles montblanquins, Francesc-Xavier d'Aguiló Marañoso i Gertrudis Molins de Josa (1820).
- Llorenç Domingo, sabater de l'Espluga F. casat amb Francesca Montserrat, de Montblanc (1822).
- Miquel Martí, porter del Pla de Santa Maria casat amb Vicenta Orti, de Flix.
- Joan Montseny, vereder, nat a Solivella, casat amb Magdalena Rosic (1820).
- Josep Camí, daurador de Reus, casat amb Maria Amat (1822).
- Isidre Artigues, mestre de minyons de Cervera, casat amb Francesca Rafi (1823).
- Pere Corberó, marxant de Gerri de la Sal (1822).

Dones forasteres residents a la vila casades amb montblanquins (1820-1821)

CONCA DE BARBERÀ I BAIXA SEGARRA

Aguiló

- Antònia Riba, del Mas d'en Comte casada amb Josep Rosselló, pagès (1822).

Barberà de la Conca

- Maria Capons, casada amb Pau Folc, pagès (1820-22).
- Maria Romeu, casada amb Joan Vinyes, pagès (1821).

Blancafort

- Maria Santjoan, casada amb Bartomeu Tous, pagès (1822).

L'Espluga de Francolí

- Paula Roig, casada amb Lluís Vallver, ferrer (1821-22).

La Guàrdia dels Prats

- Maria Marsal, casada amb Anton Serra, espardenyer. Un germà del darrer del mateix ofici residia a Pira.

Lilla

- Antònia Soler, casada amb Joan Domingo, espardenyer (1822).

Llorac

- Maria Santacana, casada amb Ramon Murtra, moliner (1822).

Pira

- Teresa Giner, casada amb un pagès (1822).

Prenafeta

- Maria Ferran Poblet, casada amb Josep Mestre, pagès (1821).

Solivella

- Francesca Copons, casada amb Mateu Poca, pagès (1821).
- Teresa Masseguer, casada amb Josep Rosselló, manescal (1822).

Vilaverd

- Maria Gallofre, casada amb un calderer (1822).
- Maria Martí, casada amb Joan Roig (1821)

Vimbodí

- Maria Cosí, casada amb Josep Miró, pagès (1822). El padrí és un familiar de Pira i la padrina de Rocafort de Q. (1822).

CAMP DE TARRAGONA

Alforja

- Maria Marc, casada amb Ramon Pujol, pagès (1821).

Cabra del Camp

- Teresa Vives, casada amb Ramon Torrelles, pagès (1821).
- Francesca Borrell, de Duesaigües, casada amb Dídac Ferrús, espardenyer (1821).

Figuerola del Camp

- Maria Pujol, casada amb Manuel Rosic, pagès (1821).

Fontscaldes

- Rosa Rodon, casada amb Ramon Forcades, pagès (1821).

Miramar

- Maria Masgoret, casada amb Domènec Dalmau (1821).

Valls

- Maria Àngela, casada amb Pere Cartanyà, pagès (1821).
- Coloma Riber, casada amb un pagès (1822).

Vilanova Escornalbou

- Teresa Roig, casada amb Jaume Abadal, sabater (1821).

GARRIGUES

L'Albi

- Teresa Cervelló, casada amb Agustí Abellà, pagès (1821).

L'Espluga Calba

- Raimunda Gaia, casada amb Joan Cendrós, pagès (1821).

URGELL

Guimerà

- Maria Penedès, casada amb Salvador Cases, pagès (1822).

Montblanquet

- Rosa Albareda, casada amb Ramon Prats, sastre (1820).

Els Omells de Na Gaia

- Josepa Salla, casada amb un pagès (1823).

Rocallaura

- Maria Bergadà, casada amb Isidre Abadal, sabater (1821).
- Teresa Claver, casada amb Magí Miret, ferrer de Tall (1822).

MUNTANYES DE PRADES I MONTSANT

Cornudella del Montsant

- Rosa Pallejà, casada amb Antoni Batet, moliner (1820-1822).

PLA DE BARCELONA

Barcelona

- Manuela Ortiz, casada amb Josep Gassol, sabater (1820).
- Maria Vidal casada amb Caietà Vidal, cirurgià (1822).

TERRES DE L'EBRE

Flix

- Vicenta Ortí, casada amb Miquel Martí, porter (1821).

Corbera d'Ebre

- Maria Llop, casada amb Jaume Martorell, sabater (1821).

NOTA: No s'inclouen els naturals de Rojalons (aleshores parròquia de Santa Maria de Montblanc). En moltes ocasions el rector no anota l'origen dels cònjuges i quan ho fa no sempre és la seva naturalesa, pot tractar-se de la seva darrera residència, amb la qual cosa segurament les xifres són defectives. Les dates entre parèntesi corresponen quan tenen fills.

FONT: APM, llibre de Baptismes 9 (1818-1829) i 10 (1830-)

Apèndix III*Conquencs morts a l'hospital de pobres de Reus (1820-1822)**1820*

- Ramon Esplugues Puig, pagès d'uns 50 anys nat a Montblanc, fill de Francesc, fuster de Barberà de la Conca i Antònia Puig, de Montblanc.

1821

- Maria Grinyó, de Montblanc, casada amb Isidre Cases, rosquillaire de Barcelona.
- Pau Rossell, fill de Pau i Paula, de l'Espluga de Francolí.
- Joan Torres, ferrer de Montblanc, fill de Pau i Rosalia, de Cardedeu, casat amb Magdalena, d'Altafulla.
- Joan Veciana Vinader, nat a Sarral, fill de Josep, pagès i Francesca, de la mateixa vila, casat amb Maria Vilaseca, de Reus.

- Magí Bellmunt Blai, veler, nat a Barberà, fill de Pere, pagès i Teresa, casat amb Antònia Sala, de Reus.
- Càndia Escoter, de Montblanc, filla de Pere-Joan i Paula, casada amb Jacint Tost, pagès de Reus.

1822

- Rosa Ferran, de 40 anys de Montblanc, filla de Josep, pagès i Rosa, casada amb Pau Arbós, pagès de la Selva del Camp.

FONT: Arxiu de la Prioral de Reus, llibre òbits hospital 1739-1822.

Dades de l'estudi

Rebuda i acceptació, gener del 2006; revisió, Ramon Arnabat.